

Projectplan

Pilot Basiskwaliteit Natuur

Datum:

Naam organisatie:

Naam aanvrager:

Projectplan pilot Basiskwaliteit Natuur in ...

Initiatiefnemer: gemeente / provincie / waterschap ...

Partners: gemeente / provincie / waterschap ... en ministerie van LNV, team Basiskwaliteit Natuur

Inhoud

Inleiding—4

1 Beschrijving opbouw en inhoud van de pilot—6

- 1.1 Aanleiding en doel—6
- 1.2 Fysieke en planologische afbakening van het pilotgebied—6
- 1.3 Uitgangspunten pilot—6

2 Pilot aanpak—10

- 2.1 Afbakening pilotgebied—10
- 2.2 Uitvoeringscoalitie—10
- 2.3 Doel BKN-pilot—10
- 2.4 Opbouw en activiteiten van de pilot—10
- 2.5 Resultaten—10
- 2.6 Beoogde effecten—10
- 2.7 Communicatie—10
- 2.8 Tussentijdse- en eindevaluatie—10
- 2.9 Randvoorwaarden en risico's—10

3 Pilot organisatie—12

- 3.1 Projectteam, opdrachtgever en governance—12
- 3.2 Budget en menskracht—12
- 3.3 Samenwerken—12
- 3.4 Kennis, informatie en kwaliteit—12

4 Planning—13

Inleiding

Algemeen

De druk op de natuur in Nederland is groot. Uit onderzoek blijkt dat de populaties van algemene soorten achteruitgaan. Uit het in april gepubliceerde Living Planet rapport¹ blijkt dat de populatieomvang van kenmerkende diersoorten van agrarisch landschap sinds 1990 gemiddeld bijna is gehalveerd. En de voor agrarisch landschap kenmerkende plantensoorten zijn er nauwelijks meer. Ook insecten zijn drastisch achteruitgegaan² (Hallmann *et al* 2017). Veel soorten die vroeger voorkwamen, zijn dus al minder algemeen. Ook in steden en dorpen is vaak weinig natuur over, terwijl het een essentiële rol kan spelen bij klimaatadaptatie én gezondheid én biodiversiteit.

Om te voorkomen dat de algemene soorten van vandaag de bedreigde soorten van morgen zijn, is het belangrijk om actief in te zetten op **basiskwaliteit natuur**. Basiskwaliteit Natuur (BKN) is een relatief nieuw concept. **BKN betreft de set van condities die nodig zijn om algemene soorten nodig hebben om algemeen te blijven of worden. We onderscheiden drie groepen omgevingscondities die essentieel zijn voor BKN: abiotische kenmerken, inrichting en beheer:**

- **Abiotische condities** zijn onder andere het hydrologisch systeem, de nutriëntenbalans en de geomorfologie. De milieumstandigheden zijn vaak onvoldoende door externe drukfactoren. Hierbij kan gedacht worden aan versterking, vermeting, verdroging, versnippering, vervuiling, etc.
- **Inrichtingscondities** zijn bijvoorbeeld landschapselementen en hun ruimtelijke samenhang. Hierbij kun je denken aan behoeften van soorten t.a.v. inrichting: de zes V's (voedsel, vocht, veiligheid, verbinding, voortplanting en variatie).
- **Beheercondities** gaan over de wijze van beheren en gebruiken – bijvoorbeeld maaibeheer van bermen, natuurinclusiviteit van de landbouw, betrokkenheid van burgers bij boomspiegels en verticaal groen in de stad e.a.

Wanneer de specifieke condities, hangend onder deze drie typen condities, op orde zijn, is het leefgebied voor algemene soorten ook weer geschikt gemaakt. Algemene soorten kunnen hierdoor hun plek in het landschap innemen. Ook voor klimaatadaptatie is het op orde brengen van de condities van belang en gelijktijdig profiteert de mens in de vorm van beleving, welzijn en gezondheid er ook van.

BKN is gericht op gebieden in het landelijk en bebouwd gebied (zowel steden als dorpen) buiten aangewezen natuurgebieden (zoals Natura2000). In deze gebieden hebben andere functies prioriteit. Daarom is een integrale aanpak van belang, die begrijpelijk is voor alle stakeholders en de BKN-opgave adresseert in samenhang met andere beleidsopgaven en ruimtelijke ontwikkelingen. Basiskwaliteit Natuur is geen 'extra erbovenop', maar een keuze en aanpak die door zijn integrale aanpak meteen ook andere beleidsopgaven ondersteunt, zoals klimaatadaptatie, recreatie, gezonde leefomgeving, verminderen van verontreiniging e.a. Een gemeenschappelijke taal en aanpak voor Basiskwaliteit Natuur biedt handvaten voor decentrale overheden, eigenaren en gebruikers om aan de slag te gaan in gebieden en de basis op orde te brengen.

Zie voor meer informatie het (nog concept!) Narratief BKN in de bijlage.

¹ Wereld Natuur Fonds. 2023. Living Planet Report Nederland. Kiezen voor natuurherstel. WWF-NL, Zeist.

² Hallmann CA, Sorg M, Jongejans E, Siepel H, Hofland N, Schwan H, et al. (2017) More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. PLoS ONE 12(10): e0185809. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185809>

Leeswijzer

Dit projectplan is opgebouwd uit de volgende vier onderdelen: pilot definitie, pilot aanpak, pilot organisatie en planning. Onderstaand wordt uiteengezet op welke wijze deze vier onderdelen gebruikt dienen te worden:

Onderdeel	Omschrijving
Beschrijving opbouw en inhoud pilot	In dit hoofdstuk wordt de aanleiding voor de BKN-pilot, en de verschillende onderdelen behorend het pilotproces verduidelijkt. Informatie opgenomen in dit deel kan gehanteerd worden bij het invullen van de onderdelen 'aanpak' en 'organisatie'
Pilot aanpak	In dit hoofdstuk wordt de praktische invulling van de pilot weergegeven. Dit deel dient te worden ingevuld.
Pilot organisatie	In dit hoofdstuk wordt de organisatorische invulling van de pilot weergegeven. Dit deel dient te worden ingevuld.
Pilot planning	In dit hoofdstuk wordt de planning van de pilot weergegeven

1 Beschrijving opbouw en inhoud van de pilot

1.1 Aanleiding en doel

Om de uitwerking van BKN verder vorm te geven, werkt het ministerie van LNV aan BKN-pilots per provincie. Provincie, gemeente, waterschap en lokale stakeholders (hierna: uitvoeringscoalitie) werken samen op gebiedsniveau om BKN te bereiken, in samenhang met andere lokale opgaven (zoals GBDA, NPLG-doelen e.a.). Het Rijk faciliteert dit gebiedsproces.

1.2 Fysieke en planologische afbakening van het pilotgebied

In dit hoofdstuk (hst. 2.1) wordt de fysieke en planologisch afbakening van het pilotgebied beschreven. Hiertoe behoren:

- Kaart
- Omschrijving pilotgebied (woonkernen, landschapstypen binnen en buiten de bebouwde kom (indien van toepassing), landgebruik, waterlopen etc.)

1.3 Uitgangspunten pilot

Uitgangspunten van de specifieke pilot worden hieronder beschreven. Onderstaande punten worden per kopje verder uitgeschreven voor deze specifieke pilot in hoofdstuk 2 en 3.

- *Uitvoeringscoalitie*

De pilot wordt uitgevoerd door samenwerkende partijen; een uitvoeringscoalitie. De uitvoeringscoalitie (hst. 2.2) leidt en bepaalt de te nemen stappen in de betreffende BKN-pilot. Per uitvoeringscoalitie wordt een projectleider benoemd. Aangegeven wordt welke partijen direct betrokken zijn bij de uitvoeringcoalitie en op welke manier.

In de pilot is betrokkenheid van- en samenwerking met alle relevante decentrale overheidslagen (gemeente, provincie en waterschap) en het Rijk (LNV) een voorwaarde. Deze partijen maken capaciteit vrij voor de opzet en uitvoering van de pilot. De projectleider van de pilot kan uit iedere overheidslaag komen.

- *Doel*

In de pilot wordt door bovenstaande uitvoeringscoalitie gewerkt aan BKN. Hierbij worden alle 3 conditiegroepen ten behoeve BKN betrokken (abiotische condities, inrichting en beheer). Ook wordt de systematiek uit het kennisdocument Basiskwaliteit Natuur, of onderdelen daarvan, gebruikt.

In het hoofdstuk 'doel' (hst. 2.3) wordt aangegeven wat het doel is van de coalitie met het huidige pilotproject. Voorbeelden hiervan uit de BKN-praktijk zijn:

- Het borgen van BKN in gemeentelijk beleid
- Het concept BKN verkennen en quick wins benoemen
- De synergie tussen maatregelenpakketten voor GBDA en BKN in beeld brengen
- Monitoring van BKN uitwerken

- *BKN-methode*

Voor het werken aan BKN in de pilots wordt op de BKN-methode aangesloten zoals beschreven in het Kennisdocument Basiskwaliteit Natuur. Deze bestaat hoofdzakelijk uit:

- Het uitvoeren van een Lesa/gebiedsanalyse in combinatie met een nulmeting om de landschapsopbouw, de status van de belangrijkste condities voor BKN en de aanwezigheid van bijbehorende soorten in beeld te brengen. Hiervoor kunnen de volgende documenten worden gebruikt:
 - o Het Kennisdocument Basiskwaliteit Natuur van Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel³
 - o Ecologisch assessment van de landschappen van Nederland van Martens & Ten Holt⁴
 - o Gebiedskennis en kennis betreffende knelpunten voor biodiversiteit in het pilotgebied
- Vaststellen van de condities waaraan gewerkt gaat worden door de uitvoeringscoalitie (zie kader 1)
- Bepalen van de maatregelen die genomen gaan worden om de condities te herstellen (eventueel, waar mogelijk, in combinatie met maatregelen voor andere opgaves)
- Monitoren van de voortgang van het werken aan de BKN-condities middels kwaliteitsindicatoren, en de aanwezigheid van relevante soorten middels soortenmonitoring

Kader 1: Draaiknoppen en condities

Draaiknoppen en condities

In de BKN-systematiek staat het werken aan condities centraal. Martens en Ten Holt 2020 beschrijven in hoofdstuk 4 zes aangrijpingspunten voor ecologisch herstel. Hoofdstuk 4.3 werkt deze zes aangrijpingspunten uit in de vorm van mogelijke condities waaraan gewerkt kan worden. In het bijlagerapport worden per landschapstype de verschillende relevante condities uitgewerkt.

De uitvoeringscoalitie beoordeelt zelf wat nodig is om de gestelde doelen (hoofdstuk 2.3) te halen. De activiteiten die ondernomen worden om de doelen te halen worden beschreven in hoofdstuk 2.4.

Omdat de koplopers op dit moment qua implementatie vooroplopen t.o.v. het Rijk en haar kennisspoor, worden de koplopers aangemoedigd hun eigen systematiek te blijven gebruiken om de doelen binnen het pilotproject te halen. Het pilotproces sluit aan op de lopende processen bij de koplopers.

- *Resultaten en effecten*

Resultaten

Door te werken aan BKN worden er specifieke producten ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn:

- Methode voor gebiedsanalyse
- Kwaliteitsindicatoren voor (bijvoorbeeld) de conditie 'voldoende waterkwantiteit'
- Kennisproducten
- Daadwerkelijke maatregelen zoals (lokaal) verhogen van de waterstand, inpassing van bestaande landschapselementen in nieuwbouwwijken, aanleg van houtwallen en natuurvriendelijke oevers, ecologisch bermbeheer e.a.
- Advies voor de eigen beleidspraktijk van gemeenten, waterschappen en provincies hoe BKN verder kan worden toegepast en ingezet kan worden zodat BKN breder en op andere plekken ingezet zal gaan worden.

³ <https://samenvoorbiodiversiteit.nl/updates/2024/02-februari/svbd-kennisdocument-basiskwaliteit-natuur.pdf>

⁴ <https://edepot.wur.nl/534895>

- Financiële arrangementen voor agrariërs om natuurvriendelijke maatregelen te nemen
- Evaluatie en geleerde lessen, met ondersteuning van RvO

LVN heeft in de pilotfase geen sturende invloed op de producten, resultaten en effecten die de uitvoeringscoalitie oplevert. Uitzondering op bovenstaande is de LESA/gebiedsanalyse⁵. Het uitvoeren van een LESA/gebiedsanalyse om de knelpunten en Ausgangssituatie van de geïdentificeerde condities te bepalen vormt een essentieel onderdeel van de pilot.

Effecten

Door het opleveren van bovenstaande producten wordt er gewerkt aan BKN-conditie. De opgeleverde producten worden vergeleken met de vooraf beschreven doelstelling (hst. 2.3). Deze vergelijking kan worden weergegeven in de vorm van een kwaliteitsindicator (KI)(zie kader 2). Omdat er nog geen KI's beschikbaar zijn voor de beschreven condities in Martens en Ten Holt worden uitvoeringscoalities aangemoedigd hun eigen KI's te ontwikkelen, en deze op te nemen in hoofdstuk 2.6.

Kader 2: Voorbeeld KI

KI conditie 'herstel van verbindingen'

Door de uitvoeringscoalitie is er gekozen om te werken aan de **conditie herstel van verbindingen** in het plangebied. Doel van de coalitie binnen het plangebied is om **binnen drie jaar minstens 15 kilometer houtwal** aan te leggen.

Voor de conditie 'herstel van verbindingen' wordt het aanleggen van 15 kilometer houtwal dan als streefwaarde benoemd.

Na afronding van het eerste jaar is er al 5 kilometer houtwal aangelegd. Dit betekent dat de coalitie voor de KI 'herstel van verbindingen' na één jaar reeds op **33%** van de streefwaarde zit.

Naast het gebruik van KI's, levert het werken aan BKN, en de beoogde producten en resultaten, effecten die niet direct in de vorm van KI's kunnen worden weergegeven. Deze bevinden zich op het vlak van draagvlak en governance. In hoofdstuk 2.6 kunnen deze effecten eveneens worden aangegeven.

- *Verbinding met andere opgaven:*
In de pilots worden de mogelijkheden actief benut om bijvoorbeeld aan GBDA, GIOS, natuur en vergroeningsopgaven te werken. Initiatieven die onderdeel uitmaken van de GDBA-aanpak kunnen in het BKN-traject worden opgenomen als maatregel. Hierdoor worden meekoppelkansen benut en wordt BKN een verbindend anker voor andere opgaven. In hoofdstuk 2.7 wordt aangegeven met welke aanpalende processen en opgaven er verbinding wordt gemaakt.
- *Participatie en draagvlak:*
De uitvoeringscoalitie leidt en bepaalt de te nemen stappen in het BKN-proces. Door actief verbinding te zoeken met stakeholders buiten de uitvoeringscoalitie, en aanpalende processen aan het BKN-proces te verbinden, wordt het draagvlak voor BKN versterkt. Het betrekken van inwoners van BKN-pilotgebieden wordt sterk aangeraden.

⁵ Er bestaan verschillende LESA-vormen met verschillende niveaus van diepgang. De minimale eisen die er aan een LESA gesteld worden in het kader van BKN zijn nog niet vastgesteld. In de pilotfase wordt er aangesloten bij de informatie die beschikbaar is bij de uitvoeringscoalitie.

In hoofdstuk 3.5 (specifieke organisaties) dient te worden aangegeven welke partijen en processen bij het werken aan BKN worden betrokken, en hoe het proces wordt ingericht met stakeholders op gebiedsniveau. Wanneer dit een onderwerp nog verder dient te worden uitgewerkt, dan graag dit aangeven.

- *Doorlooptijd:*
De pilotduur is in beginsel 3 jaar maar daar kan ook van worden afgeweken.
- *Evaluatie:*
De pilot wordt jaarlijks geëvalueerd. Tussentijds om op tijd te kunnen bijsturen, aan het einde om te leren van het gehele proces. Het proces wordt afgerond met een eindevaluatie.
- *Communicatie en kennisdeling:*
De projectleiders van de pilots communiceren actief over aanpak, instrumentontwikkeling en voortgang van de pilot. LNV zal dit door middel van COP's, kennisverspreidingsbijeenkomsten en toolbox BKN mede faciliteren. Voor de projectleiders van de pilots zal naar behoefte een COP ten behoeve van onderling uitwisselen en leren worden georganiseerd. Over de daadwerkelijke invulling worden nadere afspraken gemaakt (hst. 2.7).
- *Rol LNV als financier*
LNV faciliteert het proces voor de pilots, maar provincies en gemeenten hebben hierin de leiding en eindverantwoordelijkheid. Ook om na afloop van de financiering vanuit LNV de pilot zelf te kunnen doorzetten. LNV draagt financieel bij aan de pilots. LNV zal hiervoor de inhoudelijke begeleiding financieren van een nog te vormen consortium. Dit consortium heeft ervaring op het gebied van BKN/gebiedsanalyses in combinatie met het begeleiden van gebiedsprocessen met stakeholders. De invulling van deze **proceskosten** wordt bepaald in afstemming tussen de uitvoeringscoalitie en LNV.

2 Pilot aanpak

Dit format is een tool die gebruikt dient te worden voor de vormgeving van de BKN-pilot. Enerzijds omdat dan de verschillende pilots vergelijkbaar worden en anderzijds omdat het handig is om een goede opzet te kunnen benutten. In overleg met LNV kan worden afgeweken van dit format. Het is nuttig om de BKN-pilot te laten aansluiten bij bestaande initiatieven die ook interessant kunnen zijn voor herstel van biodiversiteit maar het kunnen ook hele andere initiatieven of projecten zijn (denk bijvoorbeeld aan nieuwbouw)

2.1 Afbakening pilotgebied

Zie hoofdstuk 1.2

2.2 Uitvoeringscoalitie

Zie hoofdstuk 1.3 - uitvoeringscoalitie

2.3 Doel BKN-pilot

Zie hoofdstuk 1.3 - doel

2.4 Opbouw en activiteiten van de pilot

Zie hoofdstuk 1.3 – BKN-methode

2.5 Resultaten

Zie hoofdstuk 1.3 – Resultaten en effecten

2.6 Beoogde effecten

Zie hoofdstuk 1.3 – Resultaten en effecten

2.7 Communicatie

Zie hoofdstuk 1.3

- Verbinding met andere opgaven
- Participatie en draagvlak

2.8 Tussentijdse- en eindevaluatie

Zie hst. 1.3 - Evaluatie

2.9 Randvoorwaarden en risico's

Beschrijf hier de randvoorwaarden en risico's van de pilot.

Randvoorwaarden vanuit LNV:

- 4 overheden werken samen aan daadwerkelijk realiseren BKN
- De invulling van BKN wordt voorafgegaan door een nulmeting door middel van een LESA of andere systeemanalyse
- Kennis die uit de pilot voortkomt wordt gedeeld met andere pilots en het kennisconsortium BKN

Voorbeelden van randvoorwaarden zijn:

- *Instemming van de opdrachtgever met dit projectplan en de beoogde activiteiten.*
- *Voldoende looptijd voor het project en garantie dat na afloop van de pilot de BKN-resultaten die geboekt zijn ook geborgd blijven.*
- *Voldoende budget en voldoende tijd/uren voor de beoogde projectteamleden.*

- *Regelmatige tussentijdse afstemming met de opdrachtgever over de werkzaamheden en te maken keuzes.*

Voorbeelden van risico's zijn:

- *Het uitvallen van projectleden die cruciaal zijn voor de uitvoering van de beoogde activiteiten.*
- *Politiek-bestuurlijke keuzes go/ no go momenten*

3 Pilot organisatie

3.1 Projectteam, opdrachtgever en governance

Beschrijf hier wie er in het kern projectteam zullen plaatsnemen, wie opdrachtgever is, hoe het contact met de opdrachtgever gaat plaatsvinden en welke governance er wordt ingeregeld.

3.2 Budget en menskracht

Beschrijf hier het beschikbare budget voor de pilot. Neem hierin een uitsplitsing op van het budget van LNV en het budget dat de samenwerkingspartners inbrengen en waar welk budget voor gebruikt wordt. Beschrijf ook de inkind bijdrage in uren⁶.

3.3 Samenwerken

Beschrijf hier hoe wordt samengewerkt binnen de pilot, bijvoorbeeld via live bijeenkomsten, online bijeenkomsten, via een Teams omgeving, via fysieke bijeenkomsten. Neem hierin ook de beoogde frequentie en doel van de bijeenkomsten op. Beschrijf ook hoe en in welke concrete vorm (gebiedsproces) de stakeholders betrokken worden.

3.4 Kennis, informatie en kwaliteit

Beschrijf hier van welke informatie/kennis gebruik wordt gemaakt. Neem hierin op wat de samenwerkingspartners aan kennis en materiaal en data inbrengen. Beschrijf welke kwaliteit de samenwerkingspartners toevoegen, bijvoorbeeld omdat zij ervaring hebben op de thema's uit de pilot.

⁶ De financiële verantwoording voor het aanvragen en vaststellen van subsidies wordt separaat behandeld

4 Planning

Neem hierin de planning voor de pilot op.

2024	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec

2025	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec

2026	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec

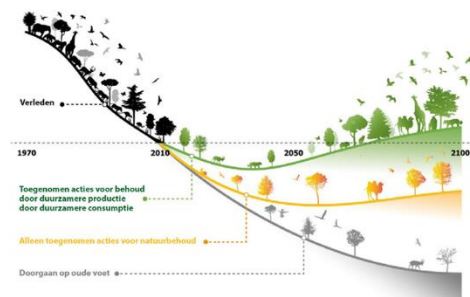
BIJLAGE

Basiskwaliteit Natuur – CONCEPT narratief

Versie 7 dd 30 april 2024

Basiskwaliteit Natuur

Als we natuurinclusief gaan leven, ontstaat overal in Nederland een basiskwaliteit van de natuur. Juist ook waar natuur niet de hoofdrol speelt. Wat je voor natuur doet, doe je ook voor de mens – Basiskwaliteit Natuur leidt tot een gezonde leefomgeving!

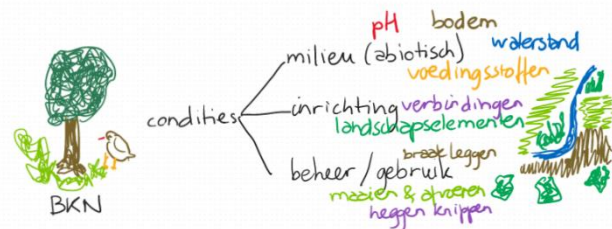
Figuur 2: De wereldwijde negatieve trend in biodiversiteit. De afname van biodiversiteit kan worden gestopt met een geïntegreerd pakket van maatregelen gericht op energietoetsnatuurbehoud en anderzijds transformatie van het landgebruik. Bron: Landin, D., Oberdorfer, M., Barrios, M. et al. (2022). The state of terrestrial biodiversity needs an integrated strategy. *Nature* 605, 551–556 (2022).

Op dit moment gaan algemene dier- en plantensoorten buiten natuurgebieden wereldwijd vaak achteruit. We willen voorkomen dat algemene soorten van nu de beschermde soorten van morgen zijn, daarom werken we aan Basiskwaliteit Natuur (BKN).

BKN zorgt dat de **condities in orde zijn om algemene natuur algemeen te laten** blijven of worden. Zo kan iedereen in Nederland genieten van algemene natuur! Dan kun je denken aan cultuurhistorisch vertrouwde landschappen met voor de soorten die daarbij horen de goede condities, waar de mensen die er wonen blij van worden en zorg voor dragen.

Algemene soorten blijven algemeen als ze in een **gezonde leefomgeving (en dus een weerbaar ecosysteem)** leven, bijvoorbeeld in een berm, een akker, een stadspark of op een industrieterrein. In een gezonde leefomgeving zijn **drie soorten condities in orde**:

- milieu-omstandigheden (abiotisch)
- inrichting van het landschap (de plaats van natuur, verbindingen, landschapselementen ea)
- beheer/gebruik van het gebied

Je kunt die **basiskwaliteit bereiken** door eerst te kijken **hoe het ervoor staat in een gebied** (systeemanalyse). Hoe staat het met de condities voor BKN: het milieu, de inrichting en het beheer en hoe staat het met de algemene soorten die er al zijn. Daarna kun je, indien nodig, een aantal **maatregelen** nemen: het watersysteem in orde maken, voorkomen dat er gifstoffen of teveel voedingsstoffen komen, soorten weer terug laten komen, meer oppervlakte voor natuur die met elkaar verbonden is, afwisseling en verbindingen in het landschap en natuurlijke processen.

natuur >	BKN	VHR Natura 2000	NHV
waar?	overal buiten natuur gebieden	Natura 2000 gebieden + externe werking	stad meren rivers ruimte N2000
wat is er nodig?	BKN	condities milieu (abiotisch) pH bodem waterstand voedingstoffen inrichting verbindingen landschapselementen beheer/gebruik braak leggen maaien & afvoeren heffen knippen	
doel?	algemene soorten ↓ algemeen (2040)	gunstige staat van instandhouding zeldzame soorten & habitats = behoud biodiversiteit	herstel alle aangestaste ecosystemen (2050)

BKN is niet alleen van belang voor **algemene** (soms ook beschermde) soorten. Het helpt ook **meer zeldzame beschermde** soorten omdat voor hen vaak dezelfde condities behulpzaam zijn. Je doet dus buiten natuurgebieden iets dat ook de beschermde natuur binnen en buiten natuurgebieden een eindje op weg helpt.

En het levert **ecosysteemdiensten voor mensen: een gezonde leefomgeving**. Daarmee is BKN meestal win-win!

Natuur, juist ook van basiskwaliteit, heeft 3 waarden die voor de mens van belang zijn:

- **Intrinsieke** waarde > de natuur is waardevol op zichzelf
- **Instrumentele** waarde > de gebruikswaarde van natuur voor de mens (zie hierboven: ecosysteemdiensten die voor een gezonde leefomgeving zorgen)
- **Relationele** waarde > de waarde van natuur die zorgt voor wederkerige relaties tussen mens en natuur en mensen onderling via natuur – dit heeft invloed op gedrag als zorg, sociale binding, sociale identiteit en verantwoordelijkheid.

Basiskwaliteit blijft niet bestaan als het niet **goed georganiseerd** is. En ook niet als de bewoners en gebruikers van een gebied daar niet bij **betrokken** zijn. Dus naast de condities voor de soorten, moeten er nog twee dingen in orde zijn:

- **verantwoordelijkheid** – zodat alles goed geregeld wordt (bv financieel, juridisch, zeggenschap – dit heet ook governance)
- **participatie** – zodat iedereen die ermee te maken heeft ook mee kan denken over BKN in zijn/haar omgeving

Hoe vullen we Basiskwaliteit Natuur in?

De *invulling* van BKN, wat is het nou precies, bestaat uit drie componenten:

- ecologie > de *condities die nodig zijn voor de algemene, kenmerkende soorten van een bepaald landschapstype zijn aanwezig – daardoor komen deze soorten voor in een gezond en weerbaar ecosysteem*
- verantwoordelijkheid > de *organisatie van BKN is goed op orde*
- participatie > *alle relevante stakeholders hebben mee kunnen denken over / werken aan de totstandkoming van BKN*

BKN - 3 niveaus, 3 onderdelen

ecologie	participatie	organiseren verantwoordelijkheid
plusnatuur	- breed draagvlak & betrokkenheid omringing - veel met mede-eigenaar natuur	- bestuursleden volgen richtlijn - eigenaar/verantwoordelijke uitspraak - natuur is geborgd in beleid, geld & regels - natuur is uitgangspunt planvorming
basiskwaliteit natuur	- alle stakeholders betrokken - mede-eigenaar over bkn-inhoud	- bestuursleden mogelijk voor - bkn leeft vast in beleid bkn - er is geld voor bkn - bkn is juridisch vastgelegd - bkn meekent meer in planvorming
natuurarmoede grens	- omgang niet/natuur-lyst betrokken - alleen informeren of adviseren	- ambtelijk draagvlak bkn, bestuursleden, geen prioriteit - omvuldende geld en/of - geen beleid voor bkn - bkn achteraf inpassen
natuurarmoede		

Dit niveau wordt vastgelegd in een **matrix**. Daarin kun je ook zien wanneer er sprake is van natuurarmoede (BKN nog niet bereikt) of wanneer er sprake is van rijke natuur (meer dan alleen BKN aanwezig).

Wie werken aan Basiskwaliteit Natuur?

Gemeenten, provincies en waterschappen zijn al bezig met BKN. Ook veel maatschappelijke organisaties, zoals vrijwilligers, soortenorganisaties en kennisorganisaties zijn druk bezig met BKN in hun omgeving. Net als bedrijven en organisaties binnen Agenda Natuurinclusief en ook 'losse burgers', die willen dat algemene soorten algemeen worden en blijven. Deze BKN-partners zijn vaak druk aan de slag met BKN, maar hebben wel behoefte aan een duidelijke **definitie** (wanneer bereik ik hier BKN?) en bruikbare **instrumenten** (tools) om BKN te bereiken. Tegelijk weten we al een heleboel en zijn er veel instrumenten – je kunt dus al met BKN aan de slag!

Wat doen we aan BKN?

Vanuit het ministerie wordt het beleid om *BKN in heel Nederland* te krijgen opgepakt op twee manieren.

- **Verankeren van BKN in nationaal beleid** voor ruimtelijke ontwikkelingen en natuur. Juist omdat BKN gericht is op gebieden waar natuur niet de hoofdfunctie is, maar BKN wel een meerwaarde is, is integraal denken van belang.
- **Faciliteren dat mede-overheden er mee aan de slag kunnen:** laten ontwikkelen van een heldere definitie (welke eisen gelden voor BKN?) en instrumenten voor deze doelgroepen (waterschappen, provincies, gemeenten).

voorbeelden instrumenten BKN

beleids-/ juridische blauwdruk

gis-kaarten met condities

narratief BKN

overzicht condities & soorten BKN per landschapstype

toolbox /website met instrumenten BKN

Vanuit het ministerie en allerlei betrokken organisaties (bijvoorbeeld Vogelbescherming en Deltaplan Biodiversiteitsherstel) werken we samen aan concrete hulp bij het realiseren van BKN:

- kennis ontwikkeling over BKN
- instrumenten ontwikkeling om BKN te bereiken (ecologisch, beleid, juridisch, meten/monitoren)
- instrumenten en kennis deling via een toolbox/website BKN
- pilots in elke provincie om te leren hoe BKN bereikt wordt

- communities of practice waarin kennis en ervaring uitgewisseld wordt

Aan de slag met nabije natuur!

